

BİPOLAR BOZUKLUK HASTALARINDA KİŞİLER ARASI DUYARLILIK İLE İNTİHAR GİRİŞİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE BİLİŞSEL İŞLEVLERİN ROLÜ

Betül Bakay¹, Fatmanur Akgün Kılavuz²

¹Konya Şehir Hastanesi

²Necmettin Erbakan Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Bu çalışmada, ötimik dönemdeki bipolar bozukluk (BB) hastalarında intihar girişiminin kişilerarası duyarlılık, bilişsel hatalar ve psikiyatrik belirtilerle ilişkisini değerlendirmek ve kişilerarası duyarlılığın intihar davranışına etkisinde aracı değişkenlerin rolünü incelemek amaçlanmıştır.

Yöntemler: Çalışmaya BB tanısı almış ve ötimik dönemde olan 68 hasta dahil edilmiştir. Katılımcılar, intihar girişimi öyküsü olanlar (n=23) ve olmayanlar (n=45) olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Tüm bireylere Hamilton Anksiyete (HAM-A) ve Depresyon (HAM-D) Derecelendirme Ölçekleri, Kişilerarası Duyarlılık Ölçeği (KADÖ) ve Bilişsel Hatalar Ölçeği (BHÖ) uygulanmıştır. Psikiyatrik bozukluk dışındaki komorbid tıbbi durumların varlığı katılımcıların beyanlarına ve e-nabız kayıtlarına göre değerlendirilmiştir. İstatistiksel analizlerde grup karşılaştırmaları, korelasyonlar ve mediyasyon modeli kullanılmıştır. Çalışma için Necmettin Erbakan Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulundan onay alınmıştır (2024/5137).

Sonuçlar: İntihar girişimi öyküsü olan hastalarda tıbbi komorbidite oranı anlamlı biçimde yüksek bulunmuştur (p=0.03). Ayrıca, intihar girişim öyküsü olan grupta depresyon düzeyleri (p=0.008), bilişsel hata puanları (p=0.005), ve kişilerarası duyarlılık puanları (p=0.033) intihar girişim öyküsü

olmayan gruba kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Korelasyon analizinde, intihar girişimi sayısı ile BHÖ (r=0.38, p<0.01) ve KADÖ toplam puanı (r=0.26, p<0.05) arasında pozitif ilişkiler bulunmuştur. Ayrıca, BHÖ puanları ile KADÖ toplam puanı (r=0.41, p<0.01), HAM-D (r=0.27, p<0.05), HAM-A (r=0.35, p<0.01) puanları arasında anlamlı pozitif korelasyonlar gözlenmiştir. Oluşturulan mediyasyon modelinde, kişilerarası duyarlılığın intihar davranışı üzerindeki dolaylı etkisinin bilişsel hatalar aracılığıyla anlamlı olduğu ($\beta=0.111$, p=0.04), bu ilişkide anksiyete ve depresyonun (sırasıyla p=0.225, p=0.354) aracı bir rolü olmadığı gösterilmiştir. Bu ilişkide doğrudan etki de anlamlılığa ulaşmamıştır (p=0.086).

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, BB hastalarında kişilerarası duyarlılığın intihar girişimi olan bireylerde daha yüksek olduğunu ve bu duyarlılığın intihar davranışı üzerindeki etkisinde bilişsel hataların önemli bir aracı rol oynayabileceğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, BB hastalarında intihar riskinin değerlendirilmesinde yalnızca duygu durum değil, aynı zamanda kişilerarası duyarlılık ve bilişsel işlevlerin de dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bipolar bozukluk, bilişsel işlevler, intihar girişimi, kişilerarası duyarlılık